ROZHODNUTIA

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2018/1134

z 5. júla 2018

o uplatniteľnosti článku 34 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ na zákazky zadávané na určité činnosti súvisiace s maloobchodnými dodávkami elektrickej energie a zemného plynu v Českej republike

[oznámené pod číslom C(2018) 4194]

(Iba české znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ),

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES ([1]), a najmä na jej článok 35 ods. 3,

so zreteľom na žiadosť predloženú Českou republikou,

po konzultácii s Poradným výborom pre verejné obstarávanie,

keďže:

1. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

ŽIADOSŤ

(1) Česká republika (ďalej len „žiadateľ“) 2. novembra 2016 predložila Komisii žiadosť podľa článku 35 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ (ďalej len „žiadosť“).

(2) Žiadosť sa týka týchto činností, ktoré sú v nej opísané:

a) maloobchodných dodávok elektrickej energie veľkým zákazníkom s „automatickým priebehovým meraním“ A alebo „manuálnym priebehovým meraním“ B, ktorí dostávajú od dodávateľov individualizované ponuky (ďalej len „maloobchodné dodávky elektrickej energie veľkým zákazníkom“);

b) maloobchodných dodávok elektrickej energie malým obchodným zákazníkom a domácnostiam s „neprie-behovým meraním“ C, ktoré dostávajú od dodávateľov štandardizované ponuky (ďalej len „maloobchodné dodávky elektrickej energie malým zákazníkom“);

c) maloobchodných dodávok zemného plynu veľkým zákazníkom s i) automatickým priebehovým meraním buď s diaľkovým (A), alebo mesačným (B) odpočtom, ktorí majú ročnú spotrebu najmenej 4,2 GWh, alebo s ii) neintervalovým meraním s mesačným odpočtom, ktorí majú ročnú spotrebu medzi 0,63 a 4,2 GWh, ktorí od dodávateľov obvykle dostávajú individualizované ponuky (ďalej len „maloobchodné dodávky zemného plynu veľkým zákazníkom“);

d) maloobchodných dodávok zemného plynu malým obchodným zákazníkom a domácnostiam s neintervalovým meraním s iným než mesačným odpočtom, s ročnou spotrebou nižšou ako 0,63 GWh, ktorí od dodávateľov obvykle dostávajú štandardizované ponuky (ďalej len „maloobchodné dodávky zemného plynu malým zákazníkom“).

(3) K žiadosti bol priložený list Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže (ďalej len „ÚOHS“) Českej republiky z 30. septembra 2016 a doplňujúci list od tohto úradu zo 14. júna 2017 (ďalej len „stanovisko ÚOHS“).

([1]) Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243.

(4) V liste z 30. septembra 2016, ktorý ÚOHS vydal v reakcii na žiadosť Ministerstva priemyslu a obchodu Českej republiky o stanovisko k žiadosti o vyňatie maloobchodného predaja elektrickej energie a plynu v Českej republike z rozsahu pôsobnosti smernice 2014/25/EÚ ÚOHS uviedol, že „nedisponoval dostatočným časom na vykonanie sektorového prieskumu v daných oblastiach, ktorý by mu umožňoval zmapovať situáciu na týchto trhoch s cieľom reagovať na“ žiadosť ministerstva. V uvedenom liste napokon ÚOHS zaujal toto stanovisko: „Môže sa mať za to, že vyňatie trhu dodávok plynu a elektrickej energie koncovým zákazníkom v Českej republike podľa článku 34 by nemalo mať negatívny vplyv na hospodársku súťaž na týchto trhoch. Tento záver úradu ([1]) je založený na podkladoch poskytnutých ministerstvom priemyslu a obchodu. Úrad si v tejto súvislosti vyhradzuje právo svoje stanovisko prehodnotiť v prípade, že na príslušných trhoch dôjde k štrukturálnym či iným podstatným zmenám, prípadne dôjde k oprave údajov, na ktorých boli založené informácie poskytnuté úradu.“

(5) Doplňujúci list ÚOHS zo 14. júna 2017 vychádzal z „iných podaní Českej republiky […] a údajov poskytnutých nezávislým organizátorom trhu (OTE), ako aj zo strany niektorých podnikov pôsobiacich na príslušných trhoch vrátane skupiny ČEZ (ČEZ) a spoločnosti Pražská plynárenská“. V doplňujúcom liste sa poukázalo najmä na niekoľko obáv vyjadrených Komisiou v súvislosti s trhom pre maloobchodný predaj elektrickej energie malým zákazníkom, ako je vysoká koncentrácia trhu, nízka miera zmien dodávateľa a vertikálna integrácia skupiny ČEZ. V doplňujúcom liste sa dospelo k záveru, že nič nebráni tomu, aby všetky trhy, na ktoré sa vzťahuje žiadosť, boli vyňaté z uplatňovania smernice.

(6) K žiadosti bola priložená aj správa poradenskej spoločnosti ([2]) (ďalej len „správa CRA“).

(7) Komisia predložila žiadateľovi žiadosti o doplňujúce informácie 31. januára 2017, 24. marca 2017, 27. marca 2017, 21. apríla 2017, 1. júna 2017, 28. júna 2017 a 21. decembra 2017, na ktoré žiadateľ odpovedal 16. februára 2017, 28. marca 2017, 31. marca 2017, 3. mája 2017, 10. mája 2017, 9. júna 2017, 1. augusta 2017 a 12. apríla 2018. Okrem toho sa na žiadosť žiadateľa Komisia 31. januára 2017, 28. februára 2017, 29. marca 2017, 30. mája 2017 a 9. júna 2017 stretla so zástupcami žiadateľa. Žiadateľ 27. januára 2017 poskytol aj doplňujúce informácie.

2. **PRÁVNY RÁMEC**

(8) Smernica 2014/25/EÚ sa vzťahuje na zadávanie zákaziek na vykonávanie činností týkajúcich sa maloobchodných dodávok elektrickej energie a plynu, pokiaľ sa na túto činnosť nevzťahuje výnimka v zmysle článku 34 uvedenej smernice.

(9) Podľa smernice 2014/25/EÚ zákazky, ktorých cieľom je umožniť vykonávanie jednej z činností, na ktoré sa vzťahuje smernica, nepodliehajú tejto smernici, ak v členskom štáte, v ktorom sa činnosť vykonáva, je táto činnosť priamo vystavená hospodárskej súťaži na trhoch, na ktoré nie je obmedzený prístup. Priame vystavenie hospodárskej súťaži sa posudzuje na základe objektívnych kritérií, pričom sa zohľadňujú osobitné charakteristiky dotknutého odvetvia.

3. **POSÚDENIE**

3.1. *NEOBMEDZENÝ PRÍSTUP NA TRH*

(10) Prístup na trh sa považuje za neobmedzený, ak príslušný členský štát vykonal a uplatnil príslušné právne predpisy Únie, ktorými sa otvára dané odvetvie alebo jeho časť. Tieto právne predpisy sú uvedené v prílohe III k smernici 2014/25/EÚ. Pokiaľ ide o odvetvie elektrickej energie, ide o smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES ([3]). Pokiaľ ide o odvetvie zemného plynu, ide o smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES ([4]).

(11) Česká republika transponovala smernice 2009/72/ES a 2009/73/ES do svojho vnútroštátneho práva prostredníctvom zákona č. 458/2000 Zb. o podmienkach podnikania a o výkone štátnej správy v energetických odvetviach (ďalej len „energetický zákon“) ([5]).

([1]) Pojem „úrad“ tu označuje ÚOHS.

([2]) Správa spoločnosti Charles River and Associates z 9. októbra 2016 s názvom *An Economic Assessment of the Extent of Competition on the Czech Markets for Retail supply of Electricity and Gas* (Ekonomické posúdenie miery hospodárskej súťaže na českých trhoch s maloobchodnými dodávkami elektrickej energie a plynu).

([3]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55).

([4]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 94).

([5]) K dispozícii na adrese https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-458 a http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=458/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

(12) Komisia 7. decembra 2017 zaslala ministrovi zahraničných vecí Českej republiky formálnu výzvu (ref. č. 2017/2152 – postup v prípade nesplnenia povinnosti) týkajúcu sa nesprávnej transpozície smerníc 2009/72/ES a 2009/73/ES do českého právneho poriadku. Vzhľadom na to, že predpoklad neobmedzeného prístupu na trh stanovený v článku 34 ods. 3 prvom pododseku smernice 2014/25/EÚ by sa nemal vzťahovať na záležitosti, ktoré sú predmetom postupu v prípade nesplnenia povinnosti, Komisia 21. decembra 2017 e-mailom vyzvala žiadateľa, aby predložil svoje pripomienky k tejto záležitosti a objasnil, či je prístup na trh neobmedzený *de facto* a *de jure v* súlade s článkom 34 ods. 3 druhým pododsekom smernice 2014/25/EÚ.

(13) Žiadateľ vo svojej odpovedi z 12. apríla 2018 vysvetlil, že prístup na trh je neobmedzený *de facto* a uviedol tieto hlavné argumenty: nízke náklady na vstup, neexistencia iných prekážok vstupu na trh, veľký počet licencií udelených na obchodovanie s elektrickou energiou a plynom ([1]) a veľký počet maloobchodníkov, ktorí v súčasnosti pôsobia na trhoch s maloobchodnými dodávkami elektrickej energie a plynu ([2]). Žiadateľ okrem toho uviedol, že spôsob, akým boli ustanovenia práva Únie, ktorých sa formálna výzva týka, premietnuté do vnútroštátneho práva, nemal za následok *de jure* obmedzenie prístupu na trhy s maloobchodným predajom elektrickej energie a plynu. Žiadateľ v tejto súvislosti okrem toho tvrdil, že konkrétne otázky, ktoré boli vznesené v rámci postupu v prípade nesplnenia povinnosti, sa buď netýkali prístupu na trh, alebo s ním súviseli len potenciálne.

(14) Pokiaľ ide o otázku, či je prístup na trh voľný *de facto*, Komisia súhlasí s tvrdeniami, ktoré žiadateľ predložil, a najmä s existenciou veľkého počtu maloobchodníkov pôsobiacich na vnútroštátnej úrovni na trhoch s maloobchodnými dodávkami elektrickej energie a na trhoch s maloobchodnými dodávkami plynu, z čoho možno vyvodiť, že prístup na trh je neobmedzený *de facto*.

(15) Pokiaľ ide o otázku, či je prístup na trh neobmedzený *de jure*, Komisia vzala na vedomie vysvetlenia žiadateľa týkajúce sa spôsobu, akým boli obavy opísané vo formálnej výzve riešené vo vnútroštátnych právnych predpisoch. Komisia analyzovala tieto vysvetlenia s ohľadom na požiadavky smernice 2014/25/EÚ, t. j. s cieľom posúdiť, či ustanovenia vnútroštátneho práva a s nimi súvisiace obavy riešené v rámci postupu v prípade nesplnenia povinnosti mohli viesť k obmedzeniu prístupu na trh *de jure* v zmysle článku 34 smernice 2014/25/EÚ. Po preskúmaní tvrdení žiadateľa Komisia súhlasí s tvrdením, z ktorého žiadateľ vychádzal pri všetkých svojich vysvetleniach, že konkrétne otázky vznesené v rámci postupu v prípade nesplnenia povinnosti sa priamo netýkajú prístupu na trh. Komisia berie do úvahy aj tvrdenie žiadateľa, že je vhodné zohľadniť český právny systém ako na celok, najmä pokiaľ ide o povinnosť vykladať príslušné ustanovenia vnútroštátneho práva spôsobom, ktorý je v súlade s požiadavkami práva EÚ. Z toho dôvodu, hoci pretrvávajú obavy vznesené v rámci postupu v prípade nesplnenia povinnosti, a bez toho, aby bol dotknutý tento postup v prípade nesplnenia povinnosti, sa Komisia domnieva, že na účely tohto rozhodnutia a postupu podľa smernice 2014/25/EÚ je prístup na trh na území Českej republiky neobmedzený *de jure*.

(16) Na základe predchádzajúcich záverov Komisia zastáva názor, že podmienka neobmedzeného prístupu na trh uvedená v článku 34 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ je v tomto prípade splnená.

3.2. *PRIAME VYSTAVENIE HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽI*

(17) Priame vystavenie hospodárskej súťaži by sa malo posudzovať na základe rôznych ukazovateľov, z ktorých žiaden nie je sám osebe rozhodujúci. Pokiaľ ide o trhy dotknuté týmto rozhodnutím, podiel hlavných účastníkov na danom trhu predstavuje jedno z kritérií, ktoré by sa mali zohľadniť. Vzhľadom na vlastnosti príslušných trhov by sa mali zohľadniť aj ďalšie kritériá.

(18) Týmto rozhodnutím nie je dotknuté uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže a iné oblasti práva Únie. Najmä kritériá a metódy používané na posúdenie prameho vystavenia hospodárskej súťaži podľa článku 34 smernice 2014/25/EÚ sa nemusia zhodovať s kritériami a metódami používanými na vykonanie posúdenia podľa článku 101 alebo 102 ZFEÚ alebo nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 ([3]). Tento bod potvrdil vo svojom nedávnom rozsudku Všeobecný súd ([4]).

([1]) Bolo udelených 388 licencií na obchodovanie s elektrickou energiou a 229 licencií na obchodovanie s plynom (pozri odpoveď žiadateľa z 12. apríla 2018 na žiadosť Komisie o informácie z 21. decembra 2017, s. 1).

([2]) Je aktívnych 71 dodávateľov v oblasti maloobchodných dodávok elektrickej energie a 68 dodávateľov v oblasti maloobchodných dodávok plynu (pozri odpoveď žiadateľa z 12. apríla 2018 na žiadosť Komisie o informácie z 21. decembra 2017, s. 1).

([3]) Nariadenie Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (nariadenie ES o fúziách) (Ú. v. EÚ L 24, 29.1.2004, s. 1).

([4]) Rozsudok z 27. apríla 2016, Österreichische Post AG/Komisia, T-463/14, EU:T:2016:243, bod 28.

(19) Malo by sa pamätať na to, že cieľom tohto rozhodnutia je stanoviť, či sú činnosti, na ktoré sa vzťahuje žiadosť, vystavené úrovni hospodárskej súťaže na trhoch, na ktoré nie je obmedzený prístup v zmysle článku 34 smernice 2014/25/EÚ, ktorou sa zaručí, že aj v prípade neexistencie disciplíny vyplývajúcej z podrobných pravidiel obstarávania stanovených v smernici 2014/25/EÚ sa obstarávanie na účely vykonávania príslušných činností bude vykonávať transparentným, nediskriminačným spôsobom založeným na kritériách, ktoré kupujúcim umožnia nájsť riešenie, ktoré bude celkove ekonomicky najvýhodnejšie.

(20) V tejto súvislosti je dôležité poznamenať, že nie všetci účastníci trhu na dotknutých trhoch podliehajú pravidlám verejného obstarávania. Preto by spoločnosti, ktoré nepodliehajú týmto pravidlám, obvykle mali pri pôsobení na týchto trhoch možnosť vyvíjať konkurenčný tlak na účastníkov trhu, ktorí podliehajú pravidlám verejného obstarávania ([1]).

RELEVANTNÉ PRODUKTOVÉ TRHY

Maloobchodné dodávky elektrickej energie

(21) Ako už Komisia konštatovala v minulosti ([2]), maloobchodné dodávky elektrickej energie zahŕňajú celkový predaj elektrickej energie koncovým odberateľom, teda domácnostiam a malým priemyselným a obchodným zákazníkom na jednej strane (t. j. zákazníkom, u ktorých neprebieha priebehové meranie a ktorí sú pripojení na sieť nízkeho napätia ([3])) a veľkým priemyselným a obchodným zákazníkom na strane druhej (t. j. zákazníkom, u ktorých prebieha „polhodinové meranie“ a ktorí sú spravidla pripojení na sieť vysokého a stredného napätia ([4])).

(22) Vo svojej rozhodovacej praxi český ÚOHS ([5]) zvažoval aj segmentáciu maloobchodného trhu podľa rôznych kategórií koncových odberateľov, ale nakoniec ponechal definíciu otvorenú.

(23) Žiadateľ rozlišuje tri kategórie zákazníkov.

a) Veľkí obchodní zákazníci, ktorých predstavujú i) „zákazníci s automatickým priebehovým meraním“ – v zásade zákazníci s meraním zaťaženia, ktorí sú pripojení na sieť vysokého a stredného napätia; a ii) zákazníci s „manuálnym priebehovým meraním“ – v zásade zákazníci, ktorí sú pripojení na sieť nízkeho napätia ([6]). Veľkí zákazníci obvykle dostávajú individualizované ponuky od dodávateľov alebo kupujú elektrickú energiu priamo na komoditných burzách. V roku 2015 predstavovali približne […] ([7]) celkovej spotreby elektrickej energie, konkrétne v objeme […] TWh z […] TWh ([8]).

b) Malí obchodní zákazníci a domácnosti, ktoré sa vyznačujú „nepriebehovým meraním“. Títo zákazníci dostávajú od dodávateľov štandardizované ponuky a od roku 2006 si môžu vybrať svojho dodávateľa elektrickej energie. V roku 2015 táto kategória predstavovala približne […] celkovej spotreby elektrickej energie, konkrétne v objeme […] TWh z […] TWh ([8]).

c) Iní zákazníci. Táto tretia kategória zahŕňa veľkých obchodných zákazníkov, ako sú prevádzkovatelia miestnych distribučných zón (ďalej len „MDZ“) ([9]), ktorí sú zároveň výrobcami elektrickej energie a maloobchodníkmi, a priemyselné parky pripojené k MDZ. Títo veľkí zákazníci môžu kupovať elektrickú energiu od iných dodávateľov než sú prevádzkovatelia MDZ, a preto patria do kategórie veľkých zákazníkov podľa uvedenej definície. V roku 2015 táto tretia kategória predstavovala približne […] % celkovej spotreby elektrickej energie, konkrétne v objeme […] TWh z […] TWh.

(24) Vzhľadom na skutočnosti uvedené v odôvodneniach 21 až 23 na účely posúdenia toho, či sú splnené podmienky stanovené v článku 34 smernice 2014/25/EÚ a bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie iných právnych

([1]) Podľa žiadateľa sú na trhoch, na ktoré sa vzťahuje táto žiadosť, obstarávateľmi v zmysle článku 4 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ len spoločnosti ČEZ Prodej a Pražská plynárenská (ďalej len „PP“), a preto podliehajú pravidlám verejného obstarávania.
([2]) Vec COMP M.3440 — EDP/ENI/GDP, odôvodnenie 56.
([3]) Pozri vec COMP/M.6225 Molaris/Commerz Real/RWE/Amprion, z 23. augusta 2011; COMP/M.5467 RWE/Essent, z 23. júna 2009.
([4]) Pozri veci COMP/M.5512 Electrabel/E.ON, zo 16. októbra 2009; COMP/M.5496 Vattenfall/Nuon Energy, z 22. júna 2009.
([5]) Rozhodnutie českého ÚOHS č. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMě z 21. decembra 2015, BOHEMIA ENERGY entity s. r. o./Europe Easy Energy a. s.; rozhodnutie českého ÚOHS č. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř zo 7. júla 2016, BOHEMIA ENERGY entity s. r. o./RIGHT POWER a. s.
([6]) Pozri správu CRA, s. 17, posledný odsek.
([7]) […] dôverné informácie.
([8]) Pozri správu CRA, s. 18, tabuľka 3.
([9]) Žiadateľ uviedol, že MDZ začali svoju činnosť ako výrobné miesto konkrétneho veľkého priemyselného zákazníka, ktorý v priebehu času premenil toto výrobné miesto na priemyselný park, ktorý zahŕňa vlastné výrobné zariadenia, ako aj výrobné zariadenia iných veľkých priemyselných zákazníkov, ktoré sú u priemyselného zákazníka s pôvodným výrobným miestom v prenájme.

predpisov Únie, sú relevantnými produktovými trhmi na účely tohto rozhodnutia, pokiaľ ide o maloobchodné dodávky elektrickej energie v Českej republike, tieto trhy: a) maloobchodné dodávky elektrickej energie veľkým zákazníkom [veľkí priemyselní a obchodní zákazníci s priebehovým meraním vrátane zákazníkov zaradených do tretej kategórie uvedenej v odôvodnení 23 písm. c)] a b) maloobchodné dodávky elektrickej energie malým zákazníkom (domácnostiam a malým obchodným zákazníkom s nepriebehovým meraním).

Maloobchodné dodávky zemného plynu

(25) Pokiaľ ide o maloobchodné dodávky plynu, Komisia rozlišuje medzi dodávkami zemného plynu malým zákazníkom a dodávkami zemného plynu veľkým zákazníkom, ktorí sa ďalej delia na veľkých priemyselných zákazníkov a elektrárne ([1]).

(26) Komisia vo svojom rozhodnutí M.4238 E.ON/PP ([2]) týkajúcom sa českého maloobchodného trhu s plynom ponechala definíciu otvorenú, keďže príslušná transakcia neviedla v rámci žiadnej z alternatívnych definícií k obavám z narušenia hospodárskej súťaže.

(27) Vo svojej rozhodovacej praxi český ÚOHS ([3]) zvažoval aj segmentáciu maloobchodného trhu s plynom podľa rôznych kategórií koncových odberateľov, ale nakoniec ponechal definíciu otvorenú.

(28) Žiadateľ pri dodávkach plynu rozlišuje aj medzi veľkými a malými zákazníkmi. Zákazníci, ktorí sú odberateľmi veľkých dodávok plynu ([4]) sú obchodní zákazníci s i) automatickým priebehovým meraním s diaľkovým (A) alebo mesačným (B) odpočtom, ktorí majú ročnú spotrebu najmenej 4,2 GWh, alebo s ii) neintervalovým meraním s mesačným odpočtom, ktorí majú ročnú spotrebu medzi 0,63 a 4,2 GWh. Od dodávateľov obvykle dostávajú individualizované ponuky. Malými zákazníkmi sú obchodní zákazníci a domácnosti s neintervalovým meraním s iným než mesačným odpočtom, ktorí majú ročnú spotrebu nižšiu ako 0,63 GWh. Obvykle dostávajú štandardizované ponuky. Každá kategória predstavuje približne polovicu celkovej spotreby plynu.

(29) Vzhľadom na skutočnosti uvedené v odôvodneniach 25 až 28 na účely posúdenia toho, či sú splnené podmienky stanovené v článku 34 smernice 2014/25/EÚ, a bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie iných právnych predpisov Únie, sa týmto vymedzujú tieto relevantné produktové trhy: a) maloobchodné dodávky zemného plynu veľkým zákazníkom; b) maloobchodné dodávky zemného plynu malým zákazníkom.

RELEVANTNÉ GEOGRAFICKÉ TRHY

Maloobchodné dodávky elektrickej energie

(30) Komisia už predtým zistila ([5]), že maloobchodné dodávky elektrickej energie veľkým zákazníkom mali celoštátny rozsah, zatiaľ čo o užších regionálnych trhoch sa mohlo uvažovať pri maloobchodných dodávkach elektrickej energie malým zákazníkom. Komisia vo svojom rozhodnutí M.4238 E.ON/PP ([6]) týkajúcom sa českého maloobchodného trhu uviedla, že vyšetrovanie trhu potvrdilo, že maloobchodný trh s elektrickou energiou je prinajmenšom celoštátny. Presný rozsah geografického trhu však ostal otvorený. Český ÚOHS dospel k záveru, že maloobchodné dodávky elektrickej energie malým zákazníkom sú svojím rozsahom celoštátne ([7]).

(31) Podľa žiadateľa existuje v súčasnosti približne 65 aktívnych dodávateľov s viac ako 100 odbernými miestami, ktorí môžu dodávať elektrickú energiu veľkým i malým obchodným zákazníkom a domácnostiam na celoštátnej úrovni. To by poukazovalo na celoštátny rozsah trhov s maloobchodnými dodávkami.

(32) V Českej republike existujú tri distribučné oblasti podľa vlastníctva distribučných spoločností ([8]). Vzhľadom na to, že títo traja regionálni distribútori majú vo svojich príslušných distribučných oblastiach vysoké podiely na trhu, sa Česká republika vyznačuje silným regionálnym rozmerom. Skupina ČEZ prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti ČEZ Distribuce je najväčším distribútorom s piatimi z ôsmich distribučných sústav, čo predstavuje

([1]) M.4180 Gaz de France/Suez, odôvodnenie 63; M.3868 – DONG/Elsam/Energi E2, odôvodnenie 193 a nasl.; M.3440 – EDP/ENI/GDP, odôvodnenie 215 a nasl.; M.5740 – Gazprom/A2A/JOF, odôvodnenie 17 a nasl.
([2]) M.4238 E ON/PP, odôvodnenie 16.
([3]) Rozhodnutie českého ÚOHS č. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMě z 21. decembra 2015, BOHEMIA ENERGY entity s. r. o./Europe Easy Energy a. s.; rozhodnutie českého ÚOHS č. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř zo 7. júla 2016, BOHEMIA ENERGY entity s. r. o./RIGHT POWER a. s.
([4]) Tento trh nezahŕňa zásobovanie plynových elektrární, ktoré obvykle kupujú plyn priamo na energetických burzách, a plyn sa im dodáva v rámci nákupu kapacity plynovodu.
([5]) M.5496 — Vattenfall/Nuon Energy, odôvodnenie 15 a nasl., M.7778 — Vattenfall/Engie/GASAG, odôvodnenie 37.
([6]) M.4238 E ON/PP, odôvodnenia 19 a 20.
([7]) Rozhodnutie o fúzii ÚOHS-S492/2011/KS vydané českým ÚOHS.
([8]) Skupina ČEZ, bývalá etablovaná česká elektrárenská spoločnosť, ktorá je v súčasnosti stále vo vlastníctve štátu, vlastní päť z ôsmich elektrických distribučných sústav, dve distribučné sústavy sú vo vlastníctve spoločnosti E.ON, zatiaľ čo elektrárenská distribučná spoločnosť v oblasti hlavného mesta je vlastnená spoločnosťou Pražská energetika a. s. (ďalej len „PRE“), čo je spoločnosť, ktorú vlastní spoločnosť EnBW a hlavné mesto Praha a kontroluje ju spoločnosť EnBW. Pozri správu CRA, bod 2, s. 1.

približne […] všetkej elektrickej energie spotrebovanej v Českej republike; ak to porovnáme, […] spotreby elektrickej energie pochádza z distribučnej oblasti spoločnosti E.ON a len […] z distribučnej oblasti spoločnosti PRE, pričom zvyšok pochádza z miestnej MDZ ([1]). Celkove približne […] % všetkých odberných miest sa nachádza v oblasti spoločnosti ČEZ Distribuce. Nie vo všetkých dodáva elektrickú energiu spoločnosť ČEZ Prodej (spoločnosť v rámci skupiny ČEZ zameraná na maloobchodné dodávky); spoločnosť ČEZ Prodej však dodáva elektrickú energiu veľkej väčšine ([…] %) malých obchodných zákazníkov a domácností vo svojej vlastnej distribučnej oblasti ([2]).

(33) Na celoštátnej úrovni spoločnosť ČEZ Prodej zásobuje […] mil. domácich odberných miest, čo zodpovedá približne […] % podielu na trhu z hľadiska počtu odberných miest.

(34) Ďalším prvkom, ktorý poukazuje na nejednotné podmienky hospodárskej súťaže v troch distribučných oblastiach, má byť skutočnosť, že spoločnosť PRE si pri štandardnej sadzbe vo svojej vlastnej oblasti účtuje približne o […] % viac za energetickú zložku. Žiadateľ odôvodňuje tento cenový rozdiel pôsobením nízkonákladovej dcérskej spoločnosti PRE (Yello Energy) mimo jej vlastnej oblasti, ale tvrdí, že spoločnosti ČEZ Prodej a E.ON účtujú rovnaké ceny za energetickú zložku sadzby vo všetkých troch oblastiach ([3]).

(35) Na účely posúdenia toho, či sú splnené podmienky stanovené v článku 34 smernice 2014/25/EÚ, a bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie iných právnych predpisov Únie, a na základe skutočnosti, že existuje veľký počet maloobchodníkov pôsobiacich na celoštátnej úrovni, možno považovať geografický rozsah trhu s maloobchodnými dodávkami elektrickej energie koncovým odberateľom v Českej republike za celoštátny pre veľkých i malých zákazníkov. To však nevylučuje, že môžu existovať i silné regionálne prvky.

Maloobchodné dodávky zemného plynu

(36) Komisia už skôr definovala trhy s maloobchodnými dodávkami plynu vrátane trhov s malými zákazníkmi ako trhy s celoštátnym rozsahom ([4]).

(37) Komisia vo svojom rozhodnutí M.4238 E.ON/PP ([5]) týkajúcom sa českého maloobchodného trhu ponechala definíciu otvorenú, keďže príslušná transakcia neviedla k obavám z narušenia hospodárskej súťaže v rámci žiadnej z alternatívnych definícií.

(38) Z geografického hľadiska považoval český ÚOHS vo svojej predchádzajúcej praxi ([6]) relevantné produktové trhy v odvetví maloobchodných dodávok plynu za celoštátne, pokiaľ ide o rozsah.

(39) Podľa najnovších informácií existuje v súčasnosti na českom maloobchodnom trhu s plynom veľký počet aktívnych dodávateľov ([7]). Podľa žiadateľa môžu títo dodávatelia dodávať veľkým i malým zákazníkom na celoštátnom základe.

(40) Ako v prípade elektrickej energie je distribúcia plynu v Českej republike rozdelená na tri distribučné oblasti podľa vlastníctva distribučných spoločností ([8]). Pokiaľ ide o maloobchodné dodávky plynu domácnostiam, Komisia konštatuje, že pokiaľ ide o trhové podiely etablovaných distribútorov plynu v jednotlivých distribučných oblastiach, štruktúra trhu je podobná ako v prípade elektrickej energie. V roku 2015 dosahovali tieto trhové podiely približne […] % v prípade RWE, […] % v prípade PP a […] % v prípade E.ON ([9]). Pokiaľ však ide o dodávky plynu veľkým zákazníkom, trhové podiely týchto spoločností sú na celoštátnej úrovni viac rozptýlené ([10]).

(41) Energetická zložka ceny plynu nie je regulovaná a je stanovená miestnymi distribučnými spoločnosťami vo všetkých troch distribučných oblastiach. Z analýzy žiadateľa vyplýva, že výška energetickej zložky celkovej ceny plynu stanovená spoločnosťami PP a RWE je rovnaká vo všetkých troch distribučných oblastiach, zatiaľ čo E.ON má rovnaké ceny v oblastiach spoločností PP a RWE a mierne nižšie ceny (menej ako […] %) vo svojej vlastnej oblasti ([11]). Vzhľadom na tieto skutočnosti žiadateľ tvrdí, že maloobchodný trh s plynom je svojím rozsahom celoštátny.

([1]) Pozri správu CRA, tabuľka 1, s. 6.
([2]) Pozri správu CRA, tabuľka 8, s. 23.
([3]) Pozri správu CRA, tabuľka 9, s. 23 – 24.
([4]) M/3696 — E.ON/MOL (2005), odôvodnenia 138 a 140.
([5]) M.4238 E.ON/PP, odôvodnenie 16.
([6]) Vec S830/2015/KS Bohemia Energy entity s. r. o./Europe Easy Energy a. s.; S713/2016/KS Bohemia Energy entity s. r. o./X Energie s. r. o.
([7]) V národnej správe Energetického regulačného úradu za rok 2016 sa uvádza, že v roku 2016 dodávalo plyn zákazníkom v Českej republike 98 aktívnych obchodníkov. (https://www.eru.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2016/3e05aa8c-0a79-4c3c-9389-6d0c3c313e1e).
([8]) Pozri správu CRA, bod 2, s. 1.
([9]) Pozri správu CRA, s. 31, tabuľka 17.
([10]) T. j. […] % pre RWE a […] % pre PP a E.ON (pozri správu CRA, s. 22, tabuľka 7). Podľa najnovších údajov však v roku 2016 RWE predstavovalo […] %; PP […] % a E.ON […] % trhu veľkých zákazníkov (pozri odpoveď žiadateľa z 12. apríla 2018 na žiadosť Komisie o informácie z 21. decembra 2017, s. 16).
([11]) Pozri správu CRA, tabuľka 18, s. 33.

(42) Na účely posúdenia toho, či sú splnené podmienky stanovené v článku 34 smernice 2014/25/EÚ, a bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie iných právnych predpisov Únie, a na základe skutočnosti, že existuje veľký počet maloobchodníkov pôsobiacich na celoštátnej úrovni, možno považovať geografický trh s maloobchodnými dodávkami zemného plynu koncovým odberateľom v Českej republike za vnútroštátny pre veľkých i malých zákazníkov. To však nevylučuje, že môžu existovať i regionálne prvky rovnako ako pri dodávkach elektrickej energie.

Analýza trhu

(43) Komisia prijala ďalšie rozhodnutia ([1]) o uplatniteľnosti výnimiek z pravidiel obstarávania na maloobchodné dodávky elektrickej energie a plynu. V týchto rozhodnutiach založila Komisia svoje posúdenie najmä na týchto kritériách: počet účastníkov trhu vo všeobecnosti, spoločný trhový podiel najväčších účastníkov, miera zmien dodávateľa zo strany koncových spotrebiteľov, likvidita veľkoobchodných trhov a cenová regulácia.

Maloobchodné dodávky elektrickej energie

(44) Najskôr je potrebné zdôrazniť, že dodávateľ, ktorý chce byť dôveryhodným dlhodobým účastníkom trhu vytvárajúcim účinný konkurenčný tlak na maloobchodnej úrovni v Českej republike, musí mať prístup ku konkurencieschopným zdrojom elektrickej energie, a to buď prostredníctvom vlastných výrobných kapacít, alebo prostredníctvom prístupu na likvidné veľkoobchodné trhy so všetkými potrebnými veľkoobchodnými produktmi v Českej republike alebo v zahraničí prostredníctvom dovozu. V opačnom prípade sú maloobchodníci pri nákupe elektrickej energie závislí od svojich vertikálne integrovaných konkurentov, čo znamená, že sú pod neustálou hrozbou stláčania marže, a to ďalej výrazne obmedzuje konkurenčný tlak, ktorý môžu vyvíjať na vertikálne integrovaných dodávateľov, ako je ČEZ.

(45) Pri posudzovaní toho, či sú maloobchodné dodávky elektrickej energie priamo vystavené hospodárskej súťaži, je preto potrebné zohľadniť aj podmienky hospodárskej súťaže na hornom trhu s výrobou a veľkoobchodnými dodávkami elektrickej energie a postavenie hospodárskych subjektov na danom trhu ([2]).

Počet účastníkov trhu, trhové podiely najväčších účastníkov trhu

(46) V júni 2017 dodávalo vo všetkých troch distribučných oblastiach – skupiny ČEZ a spoločností E.ON a PRE – 65 aktívnych dodávateľov do viac ako 100 odberných miest. Najväčším dodávateľom pre veľkých aj malých zákazníkov je ČEZ Prodej, za ním nasledujú spoločnosti E.ON a PRE. Ostatní konkurenti majú oveľa menšie podiely na trhu s dodávkami koncovým odberateľom.

(47) V predchádzajúcich rozhodnutiach ([3]) sa Komisia domnievala, že pokiaľ ide o trh s maloobchodnými dodávkami elektrickej energie, spoločný trhový podiel troch najväčších podnikov je jedným z relevantných ukazovateľov na posúdenie koncentrácie trhu a na posúdenie celkového stavu hospodárskej súťaže. Vzhľadom na to, že pravidlá verejného obstarávania sa nevzťahujú na všetkých účastníkov trhu, sa analýza zameriava najmä na postavenie na trhu a konkurenčné tlaky na jednotlivých účastníkov trhu, na ktorých sa vzťahujú pravidlá verejného obstarávania, teda v zásade na spoločnosti ČEZ Prodej a PP. Ak je však dôležité pochopiť podmienky trhu, na ktorom pôsobia ČEZ Prodej a PP, zahrnú sa do analýzy aj ostatné hospodárske subjekty (pozri aj odôvodnenie 20). Aj ďalšie opatrenia týkajúce sa koncentrácie sa môžu považovať za relevantné.

Maloobchodné dodávky elektrickej energie veľkým zákazníkom

(48) Spoločnosť ČEZ Prodej zásobuje […] veľkých zákazníkov, konkrétne v objeme približne […] TWh z […] TWh ([4]). Jej podiel na trhu pre veľkých zákazníkov bol v období rokov 2012 – 2015 pomerne stabilný na úrovni […] % ([5]), ale v roku 2016 klesol na […] % ([6]). Komisia poznamenáva, že k tomuto poklesu došlo v tom istom roku, kedy skupina ČEZ zaznamenala niekoľko výpadkov niekoľkých svojich jadrových reaktoroch,

([1]) Rozhodnutie Komisie 2007/141/ES z 26. februára 2007, ktorým sa ustanovuje, že článok 30 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb sa uplatňuje na zásobovanie elektrickou energiou a plynom v Anglicku, Škótsku a vo Walese (Ú. v. EÚ L 62, 1.3.2007, s. 23) a vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/1674 z 15. septembra 2016 o udelení výnimky z uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ pre maloobchodné dodávky elektriny a plynu v Nemecku (Ú. v. EÚ L 253, 17.9.2016, s. 6).

([2]) Horný trh týkajúci sa veľkoobchodu s elektrickou energiou nebol v predchádzajúcich rozhodnutiach podľa článku 34 smernice 2014/25/EÚ preskúmaný, keďže konkurenčná situácia na týchto horných trhoch nevyvolávala na nadväzujúcich trhoch žiadne obavy.

([3]) Vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2016/1674, odôvodnenie 37 a citované rozhodnutia.

([4]) Pozri správu CRA, tabuľka 3, s. 18 a tabuľka 6, s. 21.

([5]) Pozri žiadosť, s. 32, tabuľka 3.

([6]) Pokiaľ ide o veľkých priemyselných zákazníkov, ak sú zahrnutí prevádzkovatelia MDZ, trhový podiel spoločnosti ČEZ Prodej sa zvyšuje z […] % na […] % (pozri odpoveď z 1. augusta 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 28. júna 2017, tabuľka 2, s. 8).

ktoré ovplyvnili približne […] jej jadrovej kapacity, čo potvrdzuje, že prístup ku konkurencieschopným zdrojom elektrickej energie je kľúčovým faktorom v hospodárskej súťaži na maloobchodných trhoch. Okrem toho nemožno vylúčiť, že […] % podiel spoločnosti ČEZ Prodej na trhu by bol väčší v jednom alebo vo viacerých regiónoch, keby sa vypočítal na základe regionálneho a nie národného geografického trhu pre veľkých zákazníkov. Údaje o podieloch na miestnych trhoch pre veľkých zákazníkov pripojených do siete spoločnosti ČEZ Prodej však neboli predložené, hoci boli vyžiadané.

(49) V období rokov 2014 – 2016 boli podiely na trhu pre veľkých zákazníkov pomerne stabilné aj v prípade spoločnosti E.ON s približne […] % a v prípade spoločnosti PRE s približne […] %.

(50) Na celoštátnej úrovni majú traja hlavní účastníci trhu (ČEZ Prodej, E.ON a PRE) podiel na trhu pre veľkých zákazníkov spolu približne 60 % ([1]) (index HHI ([2]) vypočítaný pre tento trh je 1 847 ([3])). Pokiaľ ide o ďalších dodávateľov pre veľkých zákazníkov, Bohemia Energy, CENTROPOL, RWE, Veolia Komodity, Lumius, EP Energy Trading, Slovenské elektrárne a Amper Market sú všetky pod úrovňou […] %.

Maloobchodné dodávky elektrickej energie malým zákazníkom

(51) Na celoštátnej úrovni spoločnosť ČEZ Prodej zásobuje […] % malých zákazníkov ([4]) z hľadiska objemu dodávok; v distribučnej oblasti skupiny ČEZ však bol spotrebovaný väčší objem, a to […] TWh z […] TWh spotrebovaných malými zákazníkmi ([5]). Podiely spoločnosti ČEZ Prodej na trhu pre týchto zákazníkov boli v období rokov 2012 – 2015 pomerne stabilné na úrovni […] % ([6]). Komisia však poznamenáva, že podľa stanoviska ÚOHS sa trhové podiely spoločnosti ČEZ Prodej za posledných 6 rokov znížili ([7]).

(52) Na miestnej úrovni sú trhové podiely etablovaných účastníkov trhu pre malých zákazníkov vysoké: v rokoch 2014 – 2015 mali spoločnosti ČEZ Prodej a E.ON na trhu […] % podiel vo svojich distribučných oblastiach, zatiaľ čo spoločnosť PRE mala […] % podiel na trhu v oblasti Prahy. Pôsobenie troch hlavných dodávateľov v oblastiach ostatných dvoch bolo zanedbateľné ([…] %) ([8]). To potvrdzuje prítomnosť významných regionálnych prvkov.

(53) V období rokov 2014 – 2016 boli podiely na trhu pre malých zákazníkov pomerne stabilné aj v prípade spoločnosti E.ON s približne […] % a v prípade spoločnosti PRE s približne […] %. Na celoštátnej úrovni majú traja hlavní účastníci trhu (ČEZ Prodej, E.ON a PRE) podiel na trhu pre malých zákazníkov spolu približne 74 % ([9]) (index HHI vypočítaný pre tento trh je 2 664) ([10]). Najbližším konkurentom pre túto kategóriu malých zákazníkov je spoločnosť Bohemia Energy s […] %.

Miera zmien dodávateľa zo strany konečných spotrebiteľov

(54) Počet zákazníkov, ktorí menia dodávateľov, sa takisto považuje za relevantný ukazovateľ efektívnej hospodárskej súťaže. Je možné definovať dva typy zákazníckych zmien: externú zmenu, ktorá znamená zmenu dodávateľa, a internú zmenu, ktorú predstavuje zmena sadzby alebo zmluvy s existujúcim dodávateľom. V predchádzajúcom rozhodnutí ([11]) Komisia analyzovala najmä externú zmenu.

([1]) Pre porovnanie, vo vykonávacom rozhodnutí (EÚ) 2016/1674 sa konštatovalo, že spoločný trhový podiel štyroch najväčších maloobchodných predajcov elektrickej energie v Nemecku predstavoval 33 % a v rozhodnutí Komisie 2010/403/EÚ zo 14. júla 2010 ktorým sa výroba elektrickej energie a veľkoobchod s ňou v talianskej makrozóne Sever a maloobchod s elektrickou energiou zameraný na koncových zákazníkov napojených na sieť stredného, vysokého a veľmi vysokého napätia v Taliansku vynímajú z pôsobnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb (Ú. v. EÚ L 186, 20.7.2010, s. 44) týkajúcom sa Talianska bolo uvedené, že spoločný trhový podiel troch najväčších maloobchodných predajcov elektrickej energie predstavoval 43,89 %. V rozhodnutí Komisie 2006/422/ES z 19. júna 2006 ktorým sa ustanovuje, že článok 30 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb sa uplatňuje na výrobu elektrickej energie vo Fínsku, okrem Ålandských ostrovov (Ú. v. EÚ L 168, 21.6.2006, s. 33) týkajúcom sa Fínska, predstavoval tento trhový podiel 35 – 40 %.

([2]) HHI – Herfindahlov-Hirschmannov index.

([3]) Pozri žiadosť, s. 7.

([4]) Údaje týkajúce sa malých zákazníkov pozri v tabuľke 10 v odpovedi žiadateľa z 10. mája 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 21. apríla 2017.

([5]) Pozri správu CRA, tabuľka 3, s. 18 spoločne s tabuľkou 8, s. 23.

([6]) Pozri žiadosť, tabuľka 3, s. 32.

([7]) Pozri stanovisko ÚOHS, s. 2.

([8]) Pozri správu CRA, tabuľka 8, s. 23.

([9]) Pre porovnanie, vo vykonávacom rozhodnutí (EÚ) 2016/1674 sa konštatovalo, že spoločný trhový podiel štyroch najväčších maloobchodných predajcov elektrickej energie v Nemecku predstavoval 36 %. V rozhodnutí 2006/422/ES týkajúcom sa Fínska predstavoval tento trhový podiel 35 – 40 %.

([10]) Pozri prezentáciu CRA pre Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž z 9. júna 2017.

([11]) Vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2016/1674.

Maloobchodné dodávky elektrickej energie veľkým zákazníkom

(55) Žiadateľ tvrdí, že miera externých zmien je pri veľkých spotrebiteľoch pomerne vysoká. Miera externých zmien pri veľkých zákazníkoch však klesla z približne 30 % v roku 2010 na 16 % v roku 2015; priemerná miera externých zmien počas týchto šiestich rokov bola 22 % ([1]). Pre porovnanie, priemerná miera externých zmien je v Českej republike vyššia ako v Nemecku (približne 11 %) ([2]) a nižšia ako v Taliansku (približne 32 %) ([3]). Podľa žiadateľa zmenou dodávateľa elektrickej energie nevznikajú žiadne náklady; zákazníci priamo pripojení k sieti vysokého napätia zabezpečujú svoje dodávky elektrickej energie prostredníctvom verejných súťaží alebo priamo nakupujú elektrickú energiu na burzách, čo môže vysvetľovať ich tendenciu meniť dodávateľov častejšie ako malí zákazníci (pozri odôvodnenia 56 až 59) ([4]).

Maloobchodné dodávky elektrickej energie malým zákazníkom

(56) Žiadateľ tvrdí, že miera externých zmien nie je pri malých zákazníkoch vysoká, a to údajne vďaka vysokej úrovni spokojnosti zákazníkov a/alebo vďaka opätovnému prerokovaniu zmluvy s tým istým dodávateľom. Miera externých zmien dodávateľa pri malých zákazníkoch predstavovala v roku 2015 približne 4,6 % (teda rovnako ako v roku 2010); priemerná miera externých zmien počas týchto šiestich rokov bola 5 % ([5]). Podľa žiadateľa je externá zmena dodávateľa elektrickej energie pomerne jednoduchá aj pre malých zákazníkov. Podľa prieskumu zákazníkov uskutočneného žiadateľom by malí zákazníci vo všetkých troch distribučných oblastiach zmenili dodávateľa elektrickej energie „v reakcii na zvýšenie cien o 5 – 10 %“ ([6]).

(57) V stanovisku ÚOHS sa uvádza, že podľa prieskumu zákazníkov, ktorý si objednala spoločnosť ČEZ Prodej, sú zákazníci veľmi citliví na ceny a sú ochotní prejsť k inému dodávateľovi ([7]). Okrem toho sa v stanovisku ÚOHS uvádza, že „dodávatelia začali svojim zákazníkom poskytovať výrazné zľavy v podobe prokonkurenčných retenčných ponúk, aby si ich udržali“, a tak na základe interných údajov spoločnosti ČEZ Prodej „sa značná časť zákazníkov ČEZ Prodej, ktorá by inak prešla k inému dodávateľovi, rozhodla zostať a získať tak výhodnejšiu cenu od ČEZ Prodej“ ([8]). V stanovisku ÚOHS sa okrem toho dospelo k záveru, že kombináciou miery externých zmien s mierou interných zmien spoločnosti ČEZ Prodej je výsledná miera zmien pri domácnostiach vo výške […] %.

(58) Komisia však poznamenáva, že podľa najnovších dostupných verejných informácií ([9]) je miera interných zmien v Českej republike, pokiaľ ide o domácnosti, skôr nízka. Najmä trojročný priemer miery interných zmien v oblasti elektrickej energie pre domácnosti predstavuje iba 2 %, zatiaľ čo päťročný priemer externých zmien v oblasti elektrickej energie pre domácnosti je 6 % ([10]).

(59) Komisia okrem toho poznamenáva, že český regulačný orgán (ďalej len „ERÚ“) poukazuje v súvislosti s maloobchodným trhom s elektrickou energiou na určité nejasné zmluvné podmienky v zmluvách na určitý čas s automatickým predĺžením, čo môže zákazníkom sťažiť zistenie dátumov a podmienok, pri ktorých možno zmluvy ukončiť ([11]). Rovnaká skutočnosť týkajúca sa zmlúv na určitý čas s automatickým predĺžením bola potvrdená v poslednej dostupnej národnej správe ERÚ z roku 2016 ([12]).

Prístup k elektrickej energii na veľkoobchodnej úrovni

(60) Likvidita veľkoobchodného trhu je relevantným ukazovateľom hospodárskej súťaže, pretože dostatočné objemy na strane ponuky, ako aj na strane dopytu, pokiaľ ide o príslušné veľkoobchodné produkty (napr. základný odber,

([1]) Pozri žiadosť, tabuľka 12, s. 58. Percentuálne hodnoty sú vypočítané na základe počtu odberných miest.
([2]) Vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2016/1674, odôvodnenie 39.
([3]) Rozhodnutie 2010/403/EÚ, odôvodnenie 18.
([4]) Pozri správu CRA, s. 43.
([5]) Pozri žiadosť, tabuľka 13, s. 59. Percentuálne hodnoty sú vypočítané na základe počtu odberných miest.
([6]) Pozri správu CRA, s. 49.
([7]) Pozri stanovisko ÚOHS, s. 2, posledný odsek.
([8]) Pozri stanovisko ÚOHS zo 14. júna 2017, s. 3, ods. 3 a 4.
([9]) *ACER/CEER Annual Report on the Results of Monitoring the Internal Electricity and Gas Markets in 2015* (Výročná správa ACER/CEER o výsledkoch monitorovania vnútorného trhu s elektrickou energiou a plynom v roku 2015) z novembra 2016, s. 66 https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER_Market_Monitoring_Report_2015.pdf.
([10]) Päťročná priemerná miera externých zmien v Českej republike je nižšia ako v Nemecku, Švédsku, vo Fínsku a Veľkej Británii.
([11]) Národná správa ERÚ za rok 2015, s. 21. (https://www.eru.cz/documents/10540/488714/NR_ERU_2015.pdf/e6ca9e45-17c6-4f48-9561-8f0ef0d6af29), národná správa ERÚ za rok 2016, s. 25.
([12]) Národná správa ERÚ za rok 2016, s. 25.

špičkový odber, hodinové bloky pre rôzne časové rámce), poskytujú dodávateľom, ktorí nedisponujú vlastnými výrobnými kapacitami, možnosti získavania zdrojov a zabezpečenia, čo im umožňuje vstupovať na maloobchodné trhy a konkurovať vertikálne integrovaným dodávateľom, ktorí majú vlastné výrobné kapacity.

Skupina ČEZ je naďalej jednoznačne najväčším výrobcom elektrickej energie

(61) Skupina ČEZ vyrobila […] % elektrickej energie vyrobenej v Českej republike v roku 2016 ([1]). Druhý najväčší výrobca (Elektrárna Počerady a. s.) mal trhový podiel vo výške […] % a trhový podiel ďalších troch najväčších výrobcov (Sokolovská Uhelná a. s., Elektrárna Dětmarovice a. s. a Severní Energetická a. s. ([2])) bol vo všetkých troch prípadoch nižší ako […] % ([3]). Trhový podiel ďalších šiestich výrobcov bol menej ako 3 % a zvyšná kategória (predstavujúca približne 17 % vyrobenej elektrickej energie) pozostávala z množstva malých solárnych/veterných elektrární a poľnohospodárskych podnikov. Spoločnosti E.ON a PRE a ostatní menší maloobchodní predajcovia (napr. spoločnosti Bohemia Energy či CENTROPOL) nevlastnia v Českej republike výrobné zariadenia.

(62) Skupina ČEZ je naďalej najväčším výrobcom elektrickej energie v Českej republike. Jej trhový podiel, pokiaľ ide o výrobu, odzrkadľuje jej privilegovaný prístup k najlacnejším výrobným zdrojom v Českej republike (jadrové palivo, hnedé a čierne uhlie).

(63) Pokiaľ ide o výrobu jadrovej energie, treba poznamenať, že v rokoch 2016 – 2017 zaznamenala skupina ČEZ niekoľko výpadkov niekoľkých svojich jadrových reaktoroch […].

(64) V rámci českého dlhodobého strategického plánu Českej republiky v oblasti energetiky ([4]) by výroba jadrovej energie mala do roku 2050 pokryť približne polovicu celkovej spotreby elektrickej energie v krajine (zo súčasnej asi jednej tretiny). České orgány plánujú od roku 2035 postupne vyradiť štyri jednotky v jadrovej elektrárni Dukovany a súčasne plánujú výstavbu nových reaktorov v dvoch existujúcich jadrových areáloch (Dukovany a Temelín), pričom jadrovú divíziu skupiny ČEZ buď odkúpi štát, alebo bude skupina ČEZ tieto nové zariadenia financovať. V takom prípade, ak sa plne obnoví prevádzka reaktorov skupiny ČEZ a ak v nasledujúcom roku dôjde k predpovedanému nárastu výroby elektrickej energie ([5]), je pravdepodobné, že podiel skupiny ČEZ na trhu s výrobou elektrickej energie sa opäť zvýši na predchádzajúcu úroveň.

Využitie veľkoobchodného trhu

(65) Na veľkoobchodnej úrovni sa elektrická energia predáva buď interne v rámci vertikálne integrovaných podnikov (ako sú subjekty skupiny ČEZ), ktorých činnosť zahŕňa výrobu aj maloobchodné dodávky, alebo sa s ňou obchoduje rôznymi spôsobmi: prostredníctvom čisto dvojstranných (mimoburzových – OTC) alebo sprostredkovateľských zmlúv; na komoditných burzách, ktoré organizuje spoločnosť Power Exchange Central Europe a. s. (ďalej len „PXE“) alebo Českomoravská komoditní burza Kladno (ďalej len „ČMKBK“) ([6]); a na spotových trhoch organizovaných českým organizátorom trhu s elektrickou energiou a plynom, spoločnosťou OTE a. s. Obchodníci s elektrickou energiou môžu pri nákupe a predaji ([7]) využívať akúkoľvek kombináciu dvojstranných zmlúv alebo produktov energetickej burzy vrátane platforiem spoločnosti OTE, a. s. a zahraničných búrz ([8]).

(66) Veľkoobchodné ceny na burze PXE tradične sledujú ceny na burze EEX. V tomto ohľade žiadateľ tvrdí, že spoločnosť ČEZ Prodej ([9]) nemá žiadnu konkurenčnú výhodu v porovnaní s ostatnými maloobchodnými predajcami na trhu, ktorí obstarávajú svoju elektrickú energiu na burze PXE, pretože […] ([10]). Treba však poznamenať, že táto cenová úroveň je založená na čisto zmluvných podmienkach medzi dvoma spoločnosťami patriacimi do tej istej skupiny, a preto sa môže kedykoľvek zmeniť a nemá žiaden vplyv na celkový zisk skupiny ČEZ.

([1]) Presnejšie takmer […] TWh z hrubej výroby elektriny vo výške približne […] TWh (pozri odpoveď žiadateľa z 10. mája 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 21. apríla 2017, s. 1, tabuľka 1). ERÚ uvádza, že v roku 2016 dosiahla hrubá výroba elektriny celkove 83,3 TWh.

([2]) Napriek tomu sa dá očakávať, že po tom, čo skupina ČEZ ohlásila predaj uhoľnej elektrárne Počerady (1 000 MW) spoločnosti Česká uhelná, sa trhový podiel spoločnosti Severní Energetická (dcérska spoločnosť spoločnosti Česká uhelná) mierne zväčší.

([3]) Pozri odpoveď žiadateľa z 1. augusta 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 28. júna 2017.

([4]) Pozri *Platts Power in Europe*, vydanie 753, 3. júla 2017, s. 15.

([5]) V marci 2017 skupina ČEZ predpovedala, že v roku 2018 zvýši výrobu elektrickej energie na 66 TWh z 59 TWh v roku 2015 – pozri *Platts Power in Europe*, vydanie 722 (28. marca 2016), s. 15.

([6]) Táto komoditná burza je zameraná skôr na domáci než medzinárodný obchod.

([7]) Národná správa ERÚ za rok 2015, s. 17, 18.

([8]) Najmä Európska energetická burza v Lipsku (EEX).

([9]) ÚOHS vo svojom stanovisku uvádza ten istý argument.

([10]) Pozri odpoveď žiadateľa z 28. marca 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 24. marca 2017.

(67) Objem obchodov na veľkoobchodných trhoch (spotových a forwardových, sprostredkovaných obchodov a obchodov na burzách) v Českej republike v roku 2016 ([…] TWh) dosahoval približne […] hodnoty ročnej spotreby elektrickej energie ([1]). Najmä objem mimoburzových transakcií obchodovaných v roku 2016 na sprostredkovateľských platformách, ako je Trayport, predstavoval […] TWh (z celkového obchodovaného objemu […] TWh), čo znamená mierny nárast od roku 2008 ([…] TWh) ([2]). Pre porovnanie, veľkosť nemeckého veľkoobchodného trhu bola desaťkrát väčšia ako celkový objem odberov elektrickej energie ([3]). V Českej republike bol na najväčšej energetickej burze (PXE ([4])) registrovaný malý objem obchodovania s futures ([5]), pričom na domácich obchodných miestach, ako je ČMKBK, bol obchodovaný len veľmi malý objem (2 – 3 TWh) ([6]). Objem obchodov na denných a vnútrodenných trhoch (spotových trhoch organizovaných OTE), ktoré sú takisto potrebné pre maloobchodných predajcov, aby sa mohli spoliehať na veľkoobchodné trhy, sa od roku 2008 zvýšil, ale príslušný objem je naďalej nízky ([7]). Nakoniec, vzhľadom na nedostatok údajov o priamych (mimoburzových) dvojstranných obchodoch nemôže Komisia posúdiť, či sú tieto objemy dostatočné pre nových účastníkov na trhu, aby mohli konkurovať na trhu ([8]).

Možnosti dovozu

(68) Pokiaľ ide o dovoz, žiadateľ tvrdil, že existuje „*dostatočná prepojovacia kapacita na česko-nemeckej hranici*“ ([9]). Český prevádzkovateľ prenosovej sústavy však nahlásil ([10]) niekoľko kritických situácií v českej prenosovej sústave v dôsledku neplánovaných tranzitných tokov (alebo „kruhových tokov“), ktoré dosiahli objem niekoľko GW. Konkrétne tieto kruhové toky predstavujú podľa českého prevádzkovateľa prenosovej sústavy veľký problém pre stabilitu siete ([11]) a sú obmedzujúcim faktorom pre obchod na českých hraniciach, najmä na česko-nemeckej hranici. Z údajov predložených žiadateľom ([12]) vyplýva, že dovozná kapacita komerčne dostupná na hranici s Nemeckom sa v rokoch 2014 – 2016 podstatne znížila ([13]).

(69) Okrem toho by sa rozsah dovozu zo susedných krajín mohol znížiť v dôsledku tradične nízkych veľkoobchodných cien v Českej republike. K tomu došlo v rokoch 2012 – 2016, kedy bola priemerná cena na dennom trhu v Českej republike nižšia o 3,9 EUR/MWH v porovnaní s Poľskom, o 0,4 EUR/MWH v porovnaní s Rakúskom, o 0,6 EUR/MWH v porovnaní so Slovenskom a len v porovnaní s Nemeckom bola mierne vyššia (0,4 EUR/MWh) ([14]).

(70) Bez ohľadu na uvedené žiadateľ tvrdil, že v roku 2016 bolo účastníkom trhu pridelených približne 8,6 TWh dovoznej kapacity, pričom 7,9 TWh, čo je „*približne 13 % celkovej spotreby elektrickej energie*“, bolo dovezených v reakcii na náhle výpadky jadrových elektrární skupiny ČEZ ([15]). Touto výnimočnou okolnosťou možno vysvetliť objemy kapacity, ktoré boli v roku 2016 dovezené a pridelené účastníkom trhu. Skupina ČEZ v skutočnosti vypočítala, že keby nebolo došlo k výpadkom, bola by vyrobila ďalších […] TWh elektrickej energie. Situácia sa však zlepšuje a niektoré z reaktorov boli už opäť uvedené do prevádzky, zatiaľ čo ďalšie sa majú opäť uviesť do prevádzky čoskoro. V dôsledku toho možno očakávať, že dovoz sa bude v budúcnosti postupne znižovať, keďže zvyšovanie výroby jadrovej energie s nízkymi hraničnými nákladmi spôsobí pokles cien elektrickej energie v Českej republike.

([1]) Údaje predložené žiadateľom na základe údajov spoločnosti OTE.

([2]) Objem mimoburzových transakcií sprostredkovaných prostredníctvom platformy Trayport sa v uplynulých rokoch vyvíjal takto: […] TWh v roku 2008, […] TWh v roku 2009, […] TWh v roku 2010, […] TWh v roku 2011, […] TWh v roku 2012, […] TWh v roku 2013, […] TWh v roku 2014 a […] TWh v roku 2015. Pozri odpoveď žiadateľa z 10. mája 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 3. mája 2017.

([3]) Pozri vykonávacie rozhodnutie 2016/1674.

([4]) Na burze PXE sa obchoduje len s finančnými produktmi, t. j. bez možnosti fyzického dodania.

([5]) […] TWh v roku 2016 v porovnaní s […] TWh v roku 2008 – pozri odpoveď žiadateľa z 10. mája 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 3. mája 2017, tabuľka 5, s. 4.

([6]) Približne 2,6 TWh podľa údajov vo výročnej správe z Kladna za rok 2015 (k dispozícii v českom jazyku na adrese: https://www.cmkbk.cz/zpravy/vz2015/#6/z, s. 6).

([7]) Približne […] TWh. Pozri tabuľku 5, s. 4 odpovede žiadateľa z 10. mája 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 21. apríla 2017.

([8]) Žiadateľ nepredložil údaje o objemoch elektrickej energie dodaných v rámci dohôd o spolupráci alebo priamych dvojstranných obchodov (bez sprostredkovateľa) s odôvodnením, že mu tieto údaje nie sú známe. Vo vyššie uvedených výpočtoch nie sú zahrnuté údaje z mimoburzových platforiem.

([9]) Pozri s. 10 (odpoveď na otázku č. 9) odpovede žiadateľa zo 16. februára 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 31. januára 2017.

([10]) Pozri niekoľko správ a štúdií, ktoré vydal český prevádzkovateľ prenosovej sústavy, spoločnosť ČEPS, a. s. (www.ceps.cz), a ktoré sa týkajú kruhových tokov v regióne.

([11]) Pozri aj výročnú správu ERÚ za rok 2016.

([12]) Pozri odpoveď žiadateľa z 1. augusta 2017, ako aj jej prílohy, na žiadosť Komisie o informácie z 28. júna 2017.

([13]) Obchodná kapacita na česko-nemeckej hranici (v smere z Nemecka do Českej republiky), ktorá je k dispozícii na dennom trhu, poklesla z […] MWh v roku 2014 na […] MWh v roku 2016 (údaje spracované na základe prílohy 8 odpovede žiadateľa z 1. augusta 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 28. júna 2017).

([14]) Pozri správu agentúry ACER o trhoch s elektrickou energiou a plynom za rok 2016 (http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202016%20-%20ELECTRICITY.pdf).

([15]) Pozri s. 10 (odpoveď na otázku č. 9) odpovede žiadateľa zo 16. februára 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 31. januára 2017.

Cenová konkurencia a cenová regulácia

(71) Cena dodávok elektrickej energie koncovým zákazníkom sa skladá z dvoch hlavných zložiek ([1]): prvá z nich, ktorá predstavuje 45 % celkovej konečnej ceny, zahŕňa fixné náklady na distribúciu elektrickej energie, pomocné služby, systémové poplatky atď.; druhou zložkou, ktorá predstavuje 37 % celkovej konečnej ceny, je zložka elektrickej energie, ktorá zahŕňa maloobchodnú maržu ([2]). Táto druhá zložka nie je regulovaná ([3]).

(72) Pokiaľ ide o ceny elektrickej energie pre koncových spotrebiteľov, pre veľkých i malých zákazníkov, cenová úroveň vrátane daní je nižšia ako priemer EÚ28 a je nižšia ako priemer EÚ28 aj po odčítaní daní ([4]). Žiadateľ poznamenáva, že v rokoch 2007 až 2015 boli tieto ceny trvalo nižšie ako zodpovedajúce ceny v Nemecku.

(73) Najmä pokiaľ ide o veľkých priemyselných zákazníkov ([5]), žiadateľ poznamenáva, že česká energetická zložka klesla o viac ako 40 % medzi druhou polovicou roka 2012 a druhou polovicou roka 2015, kedy bola o 24 % nižšia (0,0300 – 0,0400 EUR/kWh) než nemecká energetická zložka (0,0400 – 0,0500 EUR/kWh). Pokiaľ ide o domácnosti ([6]), žiadateľ poznamenáva, že po druhej polovici roka 2009 sa česká energetická zložka neustále znižovala, pričom v druhej polovici roka 2015 predstavovala takmer 0,0400 EUR/kWh, čo znamená, že bola o 49 % nižšia ako nemecká energetická zložka (0,0700 – 0,0800 EUR/kWh) ([7]).

(74) Žiadateľ z týchto údajov na základe údajov Eurostatu vyvodzuje, že „*miera hospodárskej súťaže je na českom trhu väčšia než na nemeckom trhu, ktorý je priamo vystavený hospodárskej súťaži podľa nedávneho rozhodnutia Komisie o výnimke pre maloobchodné dodávky v Nemecku*“ ([8]). Toto tvrdenie však nie je potvrdené dôkazmi, najmä pokiaľ ide o porovnanie cien medzi českým a nemeckým trhom. Za určitých podmienok (napr. pri určitých úrovniach hraničných nákladov a elasticity dopytu) by podľa ekonomickej teórie mohli byť na vysoko koncentrovaných trhoch nižšie ceny ako na menej koncentrovaných trhoch ([9]). Ešte dôležitejšie je, že porovnanie cien záviselo od výberu jednotky. Nemecké ceny boli totiž v uplynulých rokoch v absolútnom vyjadrení vyššie než české, ale z hľadiska štandardu kúpnej sily boli nižšie; v tomto ohľade boli české ceny v roku 2015 vyššie ([10]).

(75) Okrem toho, najmä pokiaľ ide o ceny pre domácnosti, Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) na základe informácií získaných od vnútroštátnych regulačných orgánov konštatovala, že „*v údajoch o cenách pre domácnosti môžu byť nezrovnalosti. Tieto výsledky by sa preto mali vykladať opatrne*“ ([11]).

MALOOBCHODNÉ DODÁVKY ZEMNÉHO PLYNU

Počet účastníkov trhu, trhové podiely najväčších účastníkov trhu

(76) Z najnovších údajov ERÚ vyplýva, že v roku 2016 pôsobilo v Českej republike 98 aktívnych obchodníkov dodávajúcich plyn zákazníkom ([12]). Celkové náklady ([13]) vstupu na trh pre maloobchodné dodávky plynu sú nízke a zdá sa, že nepredstavujú prekážku vstupu na trh.

([1]) Dane predstavujú 18 % ceny.
([2]) Pozri národnú správu ERÚ za rok 2016, graf 8, s. 20.
([3]) Jedinou výnimkou z tohto pravidla je cena elektrickej energie dodávanej dodávateľom poslednej inštancie, čo je v Českej republike okrajový prípad.
([4]) Pozri http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database.
([5]) Na účely tohto výpočtu ceny žiadateľ definuje veľkých priemyselných zákazníkov ako zákazníkov so spotrebou od 2 000 do 20 000 MWh.
([6]) Na účely tohto výpočtu ceny žiadateľ definuje domácnosti ako zákazníkov so spotrebou od 2 500 do 5 000 kWh.
([7]) Pozri správu CRA, s. 41 a s. 42.
([8]) Oddiel 5.2 žiadosti, s. 37, posledný odsek.
([9]) Napríklad v prípade oligopolného trhu podľa Cournotovho modelu možno preukázať, že súhrnný Lernerov index trhovej sily (percentuálny podiel ceny, ktorý nie je určený na pokrytie hraničných nákladov, označovaný aj ako prirážka) je v nepriamom vzťahu s elasticitou dopytu a priamo úmerný HHI indexu koncentrácie (pozri napríklad kapitolu 4 vo Vives, 1999 *Oligopoly Pricing: Old Ideas and New Tools*, MIT Press). To znamená, že ak sú ostatné podmienky zhodné, trhy s vyššou koncentráciou (väčšou elasticitou) by mali vyššie (nižšie) prirážky. Z toho okrem toho vyplýva, že na vysokokoncentrovanom trhu A by mohli byť nižšie ceny (a napriek tomu vyššie prirážky) než na inom menej koncentrovanom trhu B, ak sú napríklad hraničné náklady na trhu A dostatočne nízke v porovnaní s trhom B. Rovnaký výsledok bude platiť aj pri iných alternatívnych kombináciách vzájomného vzťahu hraničných nákladov a elasticity dopytu medzi trhmi A a B vrátane kombinácií, ktoré sa približujú skutočným pomerom na českom a nemeckom trhu. Tieto príklady opačných situácií teda nasvedčujú tomu, že na základe jednoduchého pozorovania zistených cien a bez zohľadnenia iných faktorov by nebolo možné jednoznačne vyvodiť, či je jeden trh konkurencieschopnejší než druhý.
([10]) Výpočet Komisie na základe údajov Eurostatu (Ref. tabuľky: nrg_pc_204 a nrg_pc_205).
([11]) Pozri správu agentúry ACER o monitorovaní trhu za rok 2015 – Maloobchodné trhy s elektrickou energiou a plynom – s. 44, poznámka pod čiarou 107. https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202015%20-%20ELECTRICITY%20AND%20GAS%20RETAIL%20MARKETS.pdf.
([12]) Pozri národnú správu ERÚ za rok 2016, s. 42.
([13]) Celkové náklady sa skladajú z nákladov súvisiacich s licenčnými a prevádzkovými nákladmi (náklady na marketing, služby zákazníkom atď.).

(77) V predchádzajúcich rozhodnutiach ([1]) sa Komisia domnievala, že pokiaľ ide o trh s maloobchodnými dodávkami plynu, spoločný trhový podiel troch najväčších podnikov je jedným z relevantných ukazovateľov na posúdenie koncentrácie na trhu a na posúdenie celkového stavu hospodárskej súťaže. Vzhľadom na to, že pravidlá verejného obstarávania sa nevzťahujú na všetkých účastníkov trhu, sa analýza zameriava najmä na postavenie na trhu a konkurenčné tlaky na jednotlivých účastníkov trhu, na ktorých sa vzťahujú pravidlá verejného obstarávania, teda v zásade na spoločnosti ČEZ Prodej a PP. Ak je však dôležité pochopiť podmienky trhu, na ktorom pôsobia ČEZ Prodej a PP, zahrnú sa do analýzy aj ostatné hospodárske subjekty (pozri aj odôvodnenie 20). Aj ďalšie opatrenia týkajúce sa koncentrácie sa môžu považovať za relevantné.

(78) Podľa najnovších údajov ([2]) je z hľadiska množstva plynu dodávaného zákazníkom najväčším dodávateľom spoločnosť RWE (teraz Innogy Energie, s. r. o.) s takmer […] % podielom na trhu, po ktorej nasledujú spoločnosti PP a E.ON s trhovým podielom […] %. Spoločnosť ČEZ Prodej takisto pôsobí na tomto trhu, a to s trhovým podielom […] % ([3]).

Maloobchodné dodávky zemného plynu veľkým zákazníkom

(79) Podľa údajov z roku 2016, ktoré predložil žiadateľ, je RWE s trhovým podielom […] % najväčším dodávateľom veľkým zákazníkom, pričom po nej nasleduje spoločnosť ČEZ Prodej s trhovým podielom […] % a E.ON s trhovým podielom […] %. Komisia konštatuje, že len spoločnosti PP a ČEZ Prodej sú považované za obstarávateľov v zmysle článku 4 smernice 2014/25/EÚ, a preto sa na ne vzťahujú pravidlá verejného obstarávania.

(80) Trhový podiel troch najväčších maloobchodných predajcov na českom trhu s plynom pre veľkých zákazníkov spolu predstavuje 51 %. Index HHI vypočítaný pre tento trh je 1 341 ([4]).

Maloobchodné dodávky plynu malým zákazníkom

(81) Podľa údajov z roku 2016, ktoré predložil žiadateľ, je najväčším dodávateľom malým zákazníkom spoločnosť RWE s trhovým podielom […] %, pričom po nej nasleduje spoločnosť PP s trhovým podielom […] % a E.ON s trhovým podielom […] % ([5]). Spoločnosť ČEZ Prodej (štvrtý najväčší dodávateľ) takisto pôsobí na tomto trhu, a to s trhovým podielom […] %. Komisia konštatuje, že len spoločnosti PP a ČEZ Prodej sú považované za obstarávateľov v zmysle článku 4 smernice 2014/25/EÚ, a preto sa na ne vzťahujú pravidlá verejného obstarávania.

(82) Trhový podiel troch najväčších maloobchodných predajcov na českom trhu s plynom pre malých zákazníkov spolu predstavuje 69 % ([6]). Index HHI vypočítaný pre tento trh je 2 024 ([7]).

Miera zmien dodávateľa zo strany konečných spotrebiteľov

Maloobchodné dodávky zemného plynu veľkým zákazníkom

(83) V národnej správe ERÚ za rok 2016 sa nachádzajú informácie týkajúce sa zmien dodávateľa uvedené osobitne pre štyri kategórie zákazníkov ([8]): „veľkoodberateľov“, „stredných odberateľov“, maloodberateľov“ a „domácnosti“.

(84) Prvé dve kategórie („veľkoodberatelia“ a „strední odberatelia“) možno vo všeobecnosti zaradiť do kategórie „veľkí zákazníci“, ako sa definuje na účely tohto rozhodnutia. V roku 2016 predstavovala miera zmien dodávateľa pri veľkoodberateľoch 38 % a pri stredných odberateľoch 29 %. Miery zmien pri týchto dvoch kategóriách boli vysoké aj v uplynulých piatich rokoch.

Maloobchodné dodávky zemného plynu malým zákazníkom

(85) Posledné dve kategórie („maloodberatelia“ a „domácnosti“) možno vo všeobecnosti zaradiť do kategórie „malí obchodní zákazníci a domácnosti“, ako sa definuje na účely tohto rozhodnutia.

([1]) Vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2016/1674, odôvodnenie 37 a citované rozhodnutia.
([2]) Pozri národnú správu ERÚ za rok 2016, s. 43.
([3]) Trhové podiely uvedené v tomto odôvodnení sa vzťahujú na globálne maloobchodné dodávky plynu (veľkým i malým zákazníkom).
([4]) Vypočítaný na základe tabuľky 1, s. 16 odpovede žiadateľa z 12. apríla 2018 na žiadosť Komisie o informácie z 21. decembra 2017.
([5]) Pozri žiadosť, s. 70.
([6]) Pozri žiadosť, s. 68.
([7]) Vypočítaný na základe tabuľky 2, s. 16 odpovede žiadateľa z 12. apríla 2018 na žiadosť Komisie o informácie z 21. decembra 2017.
([8]) Pozri národnú správu ERÚ za rok 2016, tabuľka 9, s. 43.

(86) V roku 2016 predstavovala miera zmien dodávateľa pri „maloodberateľoch“ 14 %, zatiaľ čo v prípade „domácností“ to bolo 6,6 %. Miera zmien pri „maloodberateľoch“ bola v období rokov 2011 – 2016 vyššia ako 10 %. Miera zmien v prípade „domácností“ sa znižovala od roku 2011 (z pôvodných približne 13 % ([1])), v roku 2016 však miera zmien opäť vzrástla.

Prístup k plynu na veľkoobchodnej úrovni ([2])

(87) Subjekty obchodujúce na veľkoobchodnom trhu s plynom môžu obstarávať plyn nákupom na základe dlhodobých zmlúv, nákupom na komoditných burzách alebo nákupom od iného obchodníka. Dlhodobé zmluvy s ruskými a nórskymi výrobcami plynu majú pravdepodobne stále najväčší vplyv na tvorbu veľkoobchodných cien. Dlhodobé zmluvy sa obvykle uzatvárajú na veľmi dlhé obdobia až do 30 rokov. V týchto zmluvách v minulosti došlo k určitým úpravám vo výpočte predajnej ceny, ale samotné dlhodobé zmluvy neboli zrušené ([3]). Podľa údajov Eurostatu v roku 2016 dovážalo plyn do Českej republiky celkove 36 subjektov ([4]).

(88) Podľa ERÚ držiteľ výlučnej licencie na činnosti prevádzkovateľa trhu v Českej republike, spoločnosť OTE, a. s., organizuje od roku 2010 spotový trh s plynom. Novelou pravidiel trhu so zemným plynom bol denný trh organizovaný organizátorom trhu zrušený. Na druhej strane bola vytvorená platforma pre vnútrodenný trh s plynom. Ako uvádza ERÚ, tento trh si aj v roku 2016 udržal vysokú príťažlivosť pre účastníkov trhu s plynom ([5]).

(89) Najväčší podiel obchodov na veľkoobchodnom trhu sa uskutočňuje mimo burzových platforiem a v podobe dvojstranných mimoburzových obchodov. Mimoburzové obchodovanie je výhodné v tom, že ho možno vykonávať flexibilne, čiže najmä bez toho, aby sa musel využiť obmedzený súbor zmlúv. Významnú úlohu pri mimoburzovom obchodovaní zohráva sprostredkovanie prostredníctvom príslušných platforiem. V mimoburzovom obchodovaní došlo od roku 2012 k podstatnému nárastu. V roku 2016 dosiahli obchodné transakcie so zemným plynom sprostredkované na obchodných platformách s Českou republikou ako oblasťou dodávok celkove 88 TWh (93 TWh vrátane objemu obchodovaného na burzových platformách). Objem futures vzrástol z 0,7 TWh v roku 2014 na 3 TWh v roku 2015.

(90) V roku 2016 predstavovala ročná spotreba plynu v Českej republike približne 88 TWh. V porovnaní s rokom 2015 to znamená nárast o 8,5 %. Pomer objemu obchodovania na veľkoobchodnom trhu a spotreby je > 1 ([6]).

(91) Vzhľadom na faktory skúmané v odôvodneniach 87 – 90, Komisia v tomto prípade zastáva názor, že likvidita českého veľkoobchodného trhu je dostatočná na to, aby umožnila maloobchodným predajcom získať za podmienok hospodárskej súťaže prístup k plynu na veľkoobchodnej úrovni buď na veľkoobchodných trhoch, alebo prostredníctvom dovozu. Likvidita veľkoobchodného trhu Českej republiky nebráni tomu, aby boli maloobchodné dodávky plynu priamo vystavené hospodárskej súťaži.

Cenová konkurencia a cenová regulácia

(92) Cena dodávok plynu koncovým zákazníkom bez daní sa skladá z dvoch hlavných zložiek ([7]). Prvá, ktorá predstavuje 22 % ceny, obsahuje regulované časti ceny (za prepravu, distribúciu atď.). Druhá, ktorá predstavuje 78 % celkovej ceny, je cena samotnej komodity, ktorá zahŕňa maloobchodnú maržu. Druhá zložka nie je regulovaná ([8]).

Maloobchodné dodávky zemného plynu veľkým zákazníkom

(93) Pre veľkých zákazníkov je cenová úroveň vrátane daní nižšia ako priemer EÚ28 a je nižšia ako priemer EÚ28 aj po odčítaní daní ([9]).

Maloobchodné dodávky zemného plynu malým zákazníkom

(94) Pre malých zákazníkov je cenová úroveň vrátane daní nižšia ako priemer EÚ28 a je nižšia ako priemer EÚ28 aj po odčítaní daní ([9]).

([1]) Pozri žiadosť, s. 73.
([2]) Okrem veľkoobchodu a dovozu bol v Českej republike v roku 2017 vyrobený objem plynu zodpovedajúci 1 TWh.
([3]) Pozri národnú správu ERÚ za rok 2016, s. 39.
([4]) Pozri http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Number_of_entities_bringing_natural_gas_into_the_country-T1.png.
([5]) Pozri národnú správu ERÚ za rok 2016, s. 39.
([6]) Z objemu plynu obchodovaného na veľkoobchodnej úrovni zodpovedajúceho 93 TWh sa v roku 2016 spotrebovalo 88 TWh.
([7]) Pozri národnú správu ERÚ za rok 2016, s. 32.
([8]) Jedinou výnimkou z tohto pravidla je cena plynu dodávaného dodávateľom poslednej inštancie, avšak tento koncept zatiaľ v Českej republike nebol uplatnený, ako sa uvádza v žiadosti (ods. 3, s. 76).
([9]) Na základe http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do.

4. ZÁVERY

4.1. *ELEKTRICKÁ ENERGIA*

(95) Hospodárska súťaž na českých maloobchodných trhoch s elektrickou energiou je štrukturálne obmedzená skutočnosťou, že maloobchodní predajcovia (okrem spoločnosti ČEZ Prodej) nemajú dostatočnú vlastnú výrobnú kapacitu ani prístup na významne likvidné veľkoobchodné trhy, či už v Českej republike, alebo v zahraničí prostredníctvom dovozu. V dôsledku toho nie sú títo maloobchodní predajcovia v takej pozícii, aby mohli rovnocenným spôsobom konkurovať spoločnosti ČEZ Prodej, ktorá je vertikálne integrovaná s najväčšou miestnou distribučnou spoločnosťou a s najväčším výrobcom elektrickej energie.

MALOOBCHODNÉ DODÁVKY ELEKTRICKEJ ENERGIE VEĽKÝM ZÁKAZNÍKOM

(96) Spoločný trhový podiel troch najväčších maloobchodných spoločností, pokiaľ ide o maloobchodné dodávky veľkým zákazníkom, je pomerne veľký (60 %), pričom trhový podiel najväčšieho účastníka trhu (ČEZ Prodej) predstavuje […] %. Na druhého a tretieho najväčšieho účastníka trhu, teda E.ON a PRE, ktoré majú trhové podiely […] % a […] %, sa nevzťahujú pravidlá Únie v oblasti obstarávania. Napriek tomu, že ich trhové podiely nie sú zanedbateľné, môžu vyvíjať len obmedzený konkurenčný tlak na spoločnosť ČEZ Prodej. Prístup k elektrickej energii na veľkoobchodnej úrovni nie je dostatočný: Skupina ČEZ je jednoznačne najväčším výrobcom elektrickej energie v Českej republike a kapacita elektrických prepojení je obmedzená, a preto je likvidita veľkoobchodného trhu s elektrickou energiou závislá od správania sa skupiny ČEZ. Táto situácia obmedzuje ich možnosť obstarávať elektrickú energiu ako v rámci produktov základného odberu, tak aj ostatných produktov potrebných za podmienok hospodárskej súťaže, čo následne štrukturálne obmedzuje ich schopnosť súťažiť so spoločnosťou ČEZ Prodej. Z rovnakých dôvodov je obmedzená aj schopnosť menších účastníkov trhu konkurovať trom najväčším dodávateľom.

(97) Trhové postavenie spoločností ČEZ Prodej, E.ON a PRE je posilnené silnými regionálnymi prvkami charakteristickými pre tento trh, pričom vzhľadom na nejednotné podmienky hospodárskej súťaže vo všetkých troch distribučných oblastiach je pre každú konkurenčnú spoločnosť ťažké ohroziť trhovú pozíciu týchto spoločností v ich distribučnej oblasti. Napokon, v uplynulých rokoch sa znížila miera zmeny dodávateľa, hoci je stále vyššia ako v prípade malých zákazníkov.

(98) Na základe uvedených skúmaných faktorov by podmienka priameho vystavenia hospodárskej súťaži stanovená v článku 34 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ mala byť považovaná za nesplnenú, pokiaľ ide o maloobchodné dodávky elektrickej energie veľkým zákazníkom na území Českej republiky.

MALOOBCHODNÉ DODÁVKY ELEKTRICKEJ ENERGIE MALÝM ZÁKAZNÍKOM

(99) Spoločný trhový podiel troch najväčších spoločností, pokiaľ ide o maloobchodné dodávky malým zákazníkom, je veľký (74 %), pričom trhový podiel najväčšieho účastníka trhu (ČEZ Prodej) predstavuje […] %. Na druhého a tretieho najväčšieho účastníka trhu, teda na spoločnosť E.ON, ktorá je druhým najväčším účastníkom trhu s trhovým podielom […] % a spoločnosť PRE, ktorá je tretím najväčším účastníkom trhu s trhovým podielom […] % ([1]), sa nevzťahujú pravidlá Únie v oblasti obstarávania. Napriek tomu, že ich trhové podiely nie sú zanedbateľné, môžu vyvíjať len obmedzený konkurenčný tlak na spoločnosť ČEZ Prodej. Prístup k elektrickej energii na veľkoobchodnej úrovni nie je dostatočný: Skupina ČEZ je jednoznačne najväčším výrobcom elektrickej energie v Českej republike a kapacita elektrických prepojení je obmedzená, a preto je likvidita veľkoobchodného trhu s elektrickou energiou závislá od správania sa skupiny ČEZ. Táto situácia obmedzuje ich možnosť obstarávať elektrickú energiu ako v rámci produktov základného odberu, tak aj ostatných produktov potrebných za podmienok hospodárskej súťaže, čo následne štrukturálne obmedzuje ich schopnosť súťažiť so spoločnosťou ČEZ Prodej. Z rovnakých dôvodov je obmedzená aj schopnosť menších účastníkov trhu konkurovať trom najväčším dodávateľom.

(100) Trhové postavenie spoločností ČEZ Prodej, E.ON a PRE je posilnené výraznou regionálnou povahou tohto trhu a nejednotnými podmienkami hospodárskej súťaže vo všetkých troch distribučných oblastiach, v dôsledku čoho je pre každú konkurenčnú spoločnosť ťažké ohroziť trhovú pozíciu týchto spoločností v ich vlastnej distribučnej oblasti. Nakoniec, miera zmeny dodávateľa zo strany zákazníkov je pomerne nízka a z uvedených dôvodov nízke maloobchodné ceny nie sú ukazovateľom priameho vystavenia hospodárskej súťaži.

(101) Na základe skúmaných faktorov by podmienka priameho vystavenia hospodárskej súťaži stanovená v článku 34 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ mala byť považovaná za nesplnenú, pokiaľ ide o maloobchodné dodávky elektrickej energie malým zákazníkom na území Českej republiky.

([1]) Údaje týkajúce sa malých zákazníkov pozri v tabuľke 10 v odpovedi žiadateľa z 10. mája 2017 na žiadosť Komisie o informácie z 21. apríla 2017.

4.2. *PLYN*

MALOOBCHODNÉ DODÁVKY ZEMNÉHO PLYNU VEĽKÝM ZÁKAZNÍKOM

(102) Pokiaľ ide o maloobchodné dodávky plynu veľkým zákazníkom v Českej republike, situáciu možno zhrnúť takto: na celoštátnej úrovni pôsobí veľký počet dodávateľov, trhový podiel troch najväčších maloobchodných spoločností spolu nie je veľmi veľký (51 %), na prvého a na tretieho účastníka trhu sa nevzťahujú pravidlá Únie v oblasti obstarávania, miera zmien dodávateľa sa zdá uspokojivá, neexistuje žiadna kontrola cien pre koncového používateľa a likvidita veľkoobchodného trhu sa nezdá prekážkou pre to, aby boli maloobchodné dodávky plynu priamo vystavené hospodárskej súťaži.

(103) Na základe uvedených skúmaných faktorov by podmienka priameho vystavenia hospodárskej súťaži stanovená v článku 34 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ mala byť považovaná za splnenú, pokiaľ ide o maloobchodné dodávky plynu veľkým zákazníkom na území Českej republiky.

MALOOBCHODNÉ DODÁVKY ZEMNÉHO PLYNU MALÝM ZÁKAZNÍKOM

(104) Pokiaľ ide o maloobchodné dodávky plynu malým zákazníkom v Českej republike, situáciu možno zhrnúť takto: na celoštátnej úrovni pôsobí veľký počet dodávateľov, trhový podiel troch najväčších maloobchodných spoločností spolu je pomerne veľký (69 %), na prvého a na tretieho účastníka trhu sa však nevzťahujú pravidlá obstarávania, miera zmien dodávateľa sa zdá uspokojivá, neexistuje žiadna kontrola cien pre koncového používateľa a likvidita veľkoobchodného trhu sa nezdá prekážkou pre to, aby boli maloobchodné dodávky plynu priamo vystavené hospodárskej súťaži.

(105) Na základe uvedených skúmaných faktorov by podmienka priameho vystavenia hospodárskej súťaži stanovená v článku 34 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ mala byť považovaná za splnenú, pokiaľ ide o maloobchodné dodávky plynu malým zákazníkom na území Českej republiky.

4.3. *ZÁVER*

(106) Toto rozhodnutie je založené na právnej a skutkovej situácii v období od novembra 2016 do apríla 2018, ako to vyplýva z informácií, ktoré poskytol žiadateľ, a z národných správ ERÚ. Toto rozhodnutie sa môže preskúmať, keby značné zmeny v právnej alebo skutkovej situácii viedli k tomu, že by už neboli splnené podmienky uplatniteľnosti článku 34 smernice 2014/25/EÚ.

(107) Keďže na služby súvisiace s maloobchodnými dodávkami elektrickej energie [1] by sa aj naďalej mala vzťahovať smernica 2014/25/EÚ, pripomína sa, že s verejnými zákazkami vzťahujúcimi sa na viacero činností sa má zaobchádzať v súlade s článkom 6 uvedenej smernice. To znamená, že keď obstarávateľ je súčasťou „zmiešaného" obstarávania, teda obstarávania používaného na podporu vykonávania činností vyňatých z uplatňovania smernice 2014/25/EÚ, ako aj činností z nej nevyňatých, musia sa zohľadniť činnosti, na ktoré je zákazka predovšetkým určená. V prípade takéhoto zmiešaného obstarávania, keď je účelom v zásade podporovať činnosti, ktoré nie sú vyňaté, sa majú uplatňovať ustanovenia smernice 2014/25/EÚ. Ak nemožno objektívne určiť, na ktorú činnosť je zákazka predovšetkým určená, zákazka sa zadá v súlade s pravidlami stanovenými v článku 6 ods. 3 smernice 2014/25/EÚ.

(108) Opatrenia stanovené v tomto rozhodnutí sú v súlade so stanoviskom Poradného výboru pre verejné obstarávanie,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Smernica 2014/25/EÚ sa nevzťahuje na zákazky, ktoré boli zadané obstarávateľmi a ktorých cieľom je umožniť vykonávanie týchto činností na území Českej republiky:

a) maloobchodné dodávky zemného plynu veľkým zákazníkom;

b) maloobchodné dodávky zemného plynu malým zákazníkom.

[1] Maloobchodné dodávky elektrickej energie veľkým zákazníkom a malým zákazníkom.

Článok 2

Smernica 2014/25/ES sa naďalej uplatňuje na zákazky zadávané obstarávateľmi, ktoré majú umožniť vykonávanie týchto činností na území Českej republiky:

a) maloobchodné dodávky elektrickej energie veľkým zákazníkom;

b) maloobchodné dodávky elektrickej energie malým zákazníkom.

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené Českej republike.

V Bruseli 5. júla 2018

Za Komisiu
Elżbieta BIEŃKOWSKA
členka Komisie